

Debat in de Tweede Kamer over het Pensioenakkoord tussen kabinet, werknemers en werkgevers.

Gehouden op 14 juli 2020

Inbreng van Gijs van Dijk namens de fractie van de PvdA:

Eerste termijn

Voorzitter. Na het vorig jaar gesloten pensioenakkoord zijn we een stap verder. Ditmaal met de hoofdlijnen, met draagvlak bij en instemming van de grootste vakbonden. Complimenten aan hen. De Partij van de Arbeid is er tevreden mee dat de wetgeving om de AOW-leeftijd te vertragen er nu ligt, dat de AOW-leeftijd dit jaar en komend jaar bevroren is en dat die daarna minder snel stijgt, dat de eerste stappen worden gezet om de zelfstandigen te beschermen als zij onverhoopt arbeidsongeschikt raken, dat onnodige kortingen opnieuw worden voorkomen, dat jongeren sneller pensioen gaan opbouwen en dat je als je een zwaar beroep hebt drie jaar eerder kunt stoppen met werken.

Zo sprak ik voor de coronacrisis met Co, al 50 jaar vleesverwerker. Aan het vlees staan, noemt hij het zelf. Gelukkig is hij nu niet ziek geworden, want juist Co en zijn collega's lopen risico. Co wil net zoals duizenden stukadoors, politieagenten en havenwerkers ook gezond op tijd met pensioen kunnen. Gaat de minister vaart maken met de subsidie voor de vroegpensioenregeling? De bouw, de politie en de vleessector willen al per 1 januari aan de slag, maar volgens de brief van de minister gaat de subsidie pas per 1 juni 2021 in. Kan deze subsidie niet worden vervroegd naar 1 januari? Is de minister bereid om het subsidiepercentage om eerder te stoppen met werken te verhogen? Kan deze subsidie ook ingezet worden om werknemers met kleine pensioentjes te ondersteunen, zodat zij iets minder pensioen naar voren hoeven te halen? Creëert deze subsidie niet een heel bureaucratisch woud aan consultants, die daar het meeste baat bij hebben? Waarom geven we de sectoren niet meer vertrouwen? En, ten slotte, waarom mogen werkgevers geen individuele uitkering hoger dan de drempelvrijstelling van de RVU geven?

Voorzitter. De hoofdlijnen van het pensioencontract liggen nu voor. Wij wachten de verdere wetgeving af. Het is voor de Partij van de Arbeid belangrijk dat we de lusten en lasten voor alle generaties eerlijk verdelen, dat er geen onnodige kortingen plaatsvinden en dat er meer perspectief komt op eerder indexerende. Het inkomen van gepensioneerden staat nu al jarenlang stil. Als je met pensioen bent, zijn de boodschappen door de btw-verhoging duurder geworden en is ondertussen je pensioen niet mee gestegen. De Partij van de Arbeid vindt het goed dat onnodige kortingen van pensioenen ook voor 2020 van de baan zijn, maar toch blijven er voor heel veel gepensioneerden grote zorgen voor de komende jaren. Hoe kan de minister tegemoetkomen aan deze zorgen?

Ook als werkende heb je hier last van. Je pensioenopbouw is verminderd, er is geen indexatie en er is onzekerheid over je uiteindelijke pensioen. Hoe gaat de minister de komende jaren aan die zorgen van de werkenden tegemoetkomen? Het kabinet kiest ervoor om de doorsneepremie af te schaffen. Het is voor de Partij van de Arbeid belangrijk dat deze afschaffing goed uitpakt voor jong en oud. Het mag niet zo zijn dat de groep van 35- tot 55-jarigen de dupe wordt van een veranderend pensioencontract. Hoe gaat de minister dit regelen? Bij welke fondsen ontstaan problemen en voor welke deelnemers geldt dit? Wat gaat de minister doen voor de werknemers die nu in een DC-regeling zitten en in de toekomst van baan gaan wisselen? Ook vraag ik de minister of hij bereid is om te kijken welke mogelijkheden er zijn bij langdurige economische tegenslag. Moeten we dan niet uit solidariteit een bijdrage vragen van werkgevers via de premie? Hoe kijkt de minister daarnaar?

Voorzitter. Eindelijk kunnen alle flexwerkers, veelal jonge werknemers, eerder een pensioen opbouwen. Ook wordt hiermee het perverse verdienmodel van uitzendbureaus aangepakt. Maar waarom houden we de twee maanden wachttijd in stand? In het nieuwe pensioenstelsel is juist vroeg pensioen opbouwen heel belangrijk. Juist in de uitzendsector, met veel jonge flexwerkers, is er sprake van een wachttijd. Is de minister bereid om die wachttijd in zijn geheel af te schaffen? Erkent de minister het probleem van de slechte kwaliteit van veel pensioenregelingen van veelal jonge flexwerkers? Is de minister bereid om met sociale partners met voorstellen te komen om dit te verbeteren?

Voorzitter, ik sluit af. Met deze uitwerking van het pensioenakkoord wordt weer een stap gezet in de richting van een nieuw pensioenstelsel. De Partij van de Arbeid zal alle wetgeving zeer kritisch blijven volgen, met als uitgangspunt: of je nu jong of oud bent, flexwerker of vaste werknemer, een klein inkomen of een hoog inkomen hebt, iedereen heeft het recht op een mooie oude dag.

Tweede termijn

De heer **Gijs van Dijk** (PvdA):
Dank, voorzitter. Ik heb twee moties.

1. De Kamer,
gehoord de beraadslaging,

constaterende dat veel mensen moeite hebben om de pensioenleeftijd in goede gezondheid te halen;

constaterende dat de RVU-boete per 1 januari 2021 wordt opgeschort, maar de subsidie voor eerder stoppen met werken pas per 1 juni 2021 beschikbaar komt;

overwegende dat politieagenten, bouwvakkers en werknemers in het vlees eerder willen stoppen met werken en zij daar ook al afspraken over hebben gemaakt;

verzoekt de regering te onderzoeken in hoeverre sectoren per 1 januari 2021 gebruik kunnen maken van de subsidieregeling voor zware beroepen;

verzoekt de regering tevens in overleg te treden met sociale partners over de hoogte van het subsidiepercentage met als doel knelpunten rond eerder uittreden weg te nemen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Gijs van Dijk en Smeulders.
Zij krijgt nr. 529 (32043).

N.B. Deze motie is aangenomen.

2. De Kamer,
gehoord de beraadslaging,

constaterende dat veel flexwerkers en met name jongeren weinig tot geen pensioen opbouwen;
overwegende dat in het nieuwe pensioencontract er sprake is van een vlakke premiestaffel en het van belang is om al jong te beginnen met sparen voor pensioen;

overwegende dat ook de kwaliteit van pensioenregelingen kan worden verbeterd;

verzoekt de regering om met sociale partners in overleg te treden om in de aanloop naar het nieuwe pensioencontract met voorstellen te komen om de wachttijd voor alle pensioenen verder te verkorten en de kwaliteit van de pensioenregeling te verbeteren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Gijs van Dijk en Smeulders.
Zij krijgt nr. 530 (32043).

N.B. Deze motie is aangenomen

De heer Gijs van Dijk (PvdA):

Voorzitter. Dit was weer een belangrijk debat in vele debatten over pensioenen en gezond het pensioen kunnen halen. Wat ik al zei: de PvdA steunt het pensioenakkoord. Wij zijn ook blij met de achterbannen van de grote vakbonden. Maar ik wil wel de waarschuwing meegeven dat wij alle wetgeving zeer kritisch zullen volgen, zodat het voldoet aan de eisen die wij daaraan hebben gesteld. Dank u wel.

De heer De Jong (PVV):

De Partij van de Arbeid geeft hier aan dat ze het pensioenakkoord steunt, terwijl er een hele grote groep is die gewoon pensioen misloopt. Daar wordt geen compensatie voor gegeven. We weten niet hoe het zit met het solidariteitsfonds, we weten niet hoe het zit met de overgang met betrekking tot de generaties, er gebeurt helemaal niets om het vertrouwen van jongeren te herstellen en toch zegt u nu al ja. Hoe kunt u zichzelf dan nog serieus nemen als een pensioenpartij, als zo veel mensen worden benadeeld?

De heer Gijs van Dijk (PvdA):

Ik denk dat de heer De Jong na de moties is gestopt met luisteren, want na mijn twee moties zei ik dat de Partij van de Arbeid altijd heeft gezegd dat het pensioenakkoord van belang is en dat wij als oppositiepartij bereid zijn onze nek uit te steken als ook de bonden akkoord gaan. De bonden zijn akkoord. Ik ben het met de heer De Jong eens dat er nog heel veel uitwerkingsvragen zijn. Ik heb daar in mijn bijdrage uitgebreid vele vragen over gesteld. Daarom zei ik ook dat de Kamer kan rekenen op een Partij van de Arbeid die daar zeer kritisch op zal toezien en dat ik met u en met de heer Van Kent erop zal toezien dat er geen mensen tussen wal en schip gaan vallen, dat jonge flexwerkers wél pensioen gaan opbouwen en dat er niet een generatie is die hard wordt getroffen. Maar het is voor mij wel duidelijk dat we vanuit dit stelsel toe moeten naar iets anders. Als je alle deskundigen in het land goed hoort ... We hebben de afgelopen tijd heel veel deskundigen horen zeggen: nou, dat nieuwe pensioencontract lijkt echt beter. Waarom? Je hoeft niet meer heel veel buffers op te sparen en je kan zeer waarschijnlijk eerder gaan indexeren. Dat is dus goed. Maar let op, de komende zes jaren worden van cruciaal belang. Ik ben het met de heer De Jong eens: er zijn heel veel vragen, die ik ook heb. U kunt dan rekenen op een Partij van de Arbeid die daar zeer kritisch op zal toezien, voor het belang van al die mensen.

De heer De Jong (PVV):

Het grote probleem zit 'm erin dat we vandaag een debat voeren over een pensioenpot van 1.500 miljard euro — over twintig jaar verdubbelt die pot — en er in dit akkoord niets duidelijk is over de gevolgen voor de jongeren, voor de ouderen en voor al die mensen die worden ...

En de heer Gijs van Dijk van de Partij van de Arbeid steunt dat nu al wel. Ik wil hem dan één vraag stellen. Kan ik de heer Gijs van Dijk van de Partij van de Arbeid aan mijn zijde zien staan als wij er nu, in het huidige stelsel, alvast voor zorgen dat de gedupeerden niet verder worden gedupeerd? Steunt u dus mijn moties zo direct?

De heer **Gijs van Dijk** (PvdA):

Dank voor die vraag. Ik moet de heer De Jong teleurstellen: ik zal die moties niet steunen, want ik zie dat het huidige contract op het einde van zijn bestaan loopt en daar hebben al die mensen waar u en ik voor staan, ongelofelijk veel last van. Daardoor wordt er al tien jaar niet geïndexeerd. Daardoor is er heel veel onvrede. Daarom vind ik het noodzakelijk dat we naar een nieuwe wereld stappen, waarin we dat wel eerder kunnen bereiken, waarin we wel een collectief vermogen hebben maar het veel duidelijker wordt voor mensen wat precies van hen is en wat er met hun geld gebeurt. Alle solidariteit die we nu ook hebben, behouden we. En, heel belangrijk: er komen ook soepeler rekenregels omdat je op een andere manier gaat waarderen. Ik denk dat de heer De Jong daar de afgelopen jaren keihard voor heeft gestreden. Dat geeft pensioenfondsen meer ruimte, waardoor ik verwacht — ik praat dan even deskundigen na — dat het sneller leidt tot indexatie van pensioenen. Dat vind ik een goed ding. Ik zie de onzekerheid in de komende jaren. Daar moeten we heel erg op gaan toezien. Ik denk dat dat onze rol hier ook is.

De heer **Van Kent** (SP):

Ik hoor de heer Gijs van Dijk kritisch zijn over de inhoud van het pensioenakkoord. We hebben het gehad over indexatie, over mogelijke kortingen en over de zwareberoepenregeling die niet structureel is. Welke onderdelen van het pensioenakkoord steunt de Partij van de Arbeid niet? U zegt dat u het akkoord steunt, maar dat u kritisch bent en dat er nog van alles moet gebeuren. Waar zit het pijnpunt? Wat steunt de Partij van de Arbeid niet van de afspraken die nu zijn gemaakt?

De heer **Gijs van Dijk** (PvdA):

Laten we een misverstand wegnemen. Ik heb net gezegd dat wij de afspraken van het pensioenakkoord steunen, maar dat ik zie dat er de komende jaren nog heel veel uitwerkingsvragen zijn waarvan de minister terecht zegt dat hij er nog geen antwoord op heeft, omdat dat allemaal nog moet worden uitgewerkt. Daarvan zeg ik, omdat ik het van belang vind dat we dat generatie-evenwichtig gaan doen en dat we mensen niet tussen wal en schip willen laten vallen, van welke generatie dan ook, dat u kunt rekenen op een Partij van de Arbeid die daar heel kritisch op gaat toezien. Maar dat zegt niets over dat wij de afspraken niet zouden steunen, want die steunen we wel. Ik zeg dat er nog heel veel uitwerkingsvragen zijn. Dan kunt u rekenen op mij.

De heer **Van Kent** (SP):

Ja, uitwerkingsvragen; na twaalf jaar geen indexatie gaat dat nog jaren langer zo door en dreigen er zelfs pensioenverlagingen. In dat pensioenakkoord is dat niet opgelost. Toch zegt u: ik steun het. Dus de Partij van de Arbeid accepteert dat de komende jaren die indexaties niet doorgaan en dat er zelfs pensioenen verlaagd gaan worden. Dat kunt u toch niet voor uw rekening nemen?

De heer **Gijs van Dijk** (PvdA):

Dit wordt een beetje een woordenspel. Ik voorspel, en dat wijzen ook alle berekeningen uit, dat het nog zwaarder wordt als je in het huidige stelsel blijft. Dan gaan er nog meer mensen geraakt worden en dat gaat nog langer duren. Het is dus niet de vraag óf we moeten springen. Nee, we moeten naar een nieuwe wereld springen. In dat springen moeten we goed met elkaar opletten hoe dat gaat uitwerken voor al die generaties. Ik voel de pijn van mensen — ik spreek ze, net als u — die al tien jaar lang niet geïndexeerd zijn. Het inkomen daalt daardoor ieder jaar. Dat is op een gegeven moment niet meer uit te leggen. Daarom is zo'n nieuw pensioencontract nodig. Als we niks doen, dan gaat het echt fout.

De heer **Smeulders** (GroenLinks):

Ik heb twee moties. De eerste gaat over de doelen van het pensioenakkoord.

3. De Kamer,
gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Kamer heeft gevraagd om een kwalitatieve analyse van het pensioenakkoord, waarbij vooral gekeken werd naar collectiviteit, solidariteit en zekerheid;

overwegende dat deze analyse adviseert om een pensioenkompas in te voeren waarbij wordt gemonitord of de afgesproken doelen, zoals een pensioenambitie van 80% van het middelloon na 42 jaar werken, nog steeds worden bereikt;

verzoekt de regering om de aanbeveling van hoogleraar Vandenbroucke op te volgen en het door hem voorgestelde pensioenkompas onderdeel te maken van het periodiek bestuurlijk overleg, de Kamer hier periodiek over te informeren en aanvullende maatregelen te nemen indien de afgesproken doelstellingen niet gehaald dreigen te worden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Smeulders en Gijs van Dijk.
Zij krijgt nr. 533 (32043).

N.B. Deze motie is aangenomen

De heer **Smeulders** (GroenLinks):

Voorzitter. De tweede motie gaat over het feit dat steeds minder mensen en met name jongeren pensioen opbouwen en dat we dat tegen moeten gaan.

4. De Kamer,
gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Kamer en het kabinet de omvang van de witte vlek van 9% à 10% zorgelijk vinden en dat het pensioenakkoord als doel heeft om meer werkenden pensioen op te laten bouwen;

overwegende dat er vanuit de Stichting van de Arbeid een aanvalsplan is opgesteld met 22 concrete maatregelen, maar er nog geen concrete doelstellingen zijn afgesproken;

verzoekt de regering de Stichting van de Arbeid te vragen om de witte vlek te blijven monitoren en periodiek aan de regering te rapporteren over de voortgang van het aanvalsplan witte vlek, en hierover de Kamer te informeren;

verzoekt de regering tevens in overleg met de Stichting van de Arbeid met aanvullende maatregelen te komen indien het aandeel witte vlek in 2024 geen jaarlijks significant dalende trend vertoont,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Smeulders en Gijs van Dijk.
Zij krijgt nr. 534 (32043).

N.B. Deze motie is aangenomen.